Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

5.2.2026

Aihe:	VNS 8/2025 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta
Aika:	keskiviikkona 11.2. klo 11.00
Kuultava:	Suomen uusiutuvat ry
Asiantuntija:	Edunvalvontajohtaja Matias Ollila

Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä Valtioneuvoston selonteosta kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta eduskunnan talousvaliokunnalle.

Energia- ja ilmastostrategiassa tavoitellaan vetytalouden käynnistämistä Suomeen sekä teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen merkittävää sähköistämistä tai muulla tavoin muuttamista hiilidioksidineutraaliksi. **Kaikissa strategian tavoitteissa korostuu uusiutuvan sähkön rooli**. Suomen uusiutuvat pitääkin näitä tavoitteita tärkeinä ja kannatettavina.

Läpi energia- ja ilmastostrategian luonnoksen tunnistetaan tarve sähköntuotannon merkittävään lisärakentamiseen Suomessa. Suomesta ei voi tulla Orpon hallitusohjelman mukaisesti puhtaan energian edelläkävijä, eikä Suomi voi lisätä teollisuuden sähköistämistä ja vetytaloutta ilman sähköntuotannon merkittävää lisärakentamista lähivuosina. Fingridin arvion mukaan Suomen sähkönkulutus tulee jopa tuplaantumaan seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Energia- ja ilmastostrategian arvio sähkönkulutuksen kasvulle on Fingridiä hieman maltillisempi (yli 120 TWh vuonna 2035), mutta tämäkään ei tule olemaan mahdollista ilman maatuulivoimaa. Maatuulivoima on tällä hetkellä edullisin Suomeen rakennettavissa oleva sähköntuotantomuoto. Strategiassa esitellyt käytännön toimet (tuulivoiman vähimmäisetäisyys asutuksesta, Itä-Suomen tuulivoimaa koskevat linjaukset sekä aurinkovoiman kohtuuttoman matala kaavoitusraja) kuitenkin toteutuessaan estävät sähköntuotannon lisärakentamisen vaaditussa aikataulussa Suomeen.

Suomen uusiutuvat toivoo valiokunnan kiinnittävän seuraaviin keskeisimpiin asioihin huomiota energia- ja ilmastostrategiassa:

- **Alueidenkäyttölaki, tuulivoiman vähimmäisetäisyys:** Energia- ja ilmastostrategian mukaan tuulivoiman toimintaedellytyksiä kehitetään sähköntuotannon lisäystarpeesta huolehtien siten, että sovitetaan sosiaalinen hyväksyttävyys ja investointien toteutumiselle suotuisa toimintaympäristö. Marraskuussa 2025 tehty alueidenkäyttölakiin sisällytettävä linjaus tuulivoiman 1 250 metrin vähimmäisetäisyydestä tulee toteutuessaan muuttamaan tuulivoiman etäisyyssääntelyn nykyistä vaikutusperusteista mallia selvästi tiukemmaksi. Sääntely sulkisi käytännössä pois suuren osan Etelä-Suomen mahdollisista tuulivoima-alueista

sekä monet teollisuuskäytössä olevat alueet. ***1 250 metrin vähimmäisetäisyydellä on suuri vaikutus: FCG:n ympäristöministeriölle tekemän selvityksen ja Suomen uusiutuvien hankeotannan tietojen mukaan potentiaalisesti tuulivoimalakannasta poistuu yli 30 prosenttia***. Lisäksi osa hankkeista kaatuu kokonaan siksi, että hanke kutistuu siten, ettei se ole enää taloudellisesti kannattava.

- **Alueidenkäyttölaki, aurinkovoiman 50 hehtaarin kaavaraja:** Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden rakentaminen on käynnistynyt Suomessa vasta muutaman viime vuoden aikana. Ensimmäiset yli 100 megawatin (MW) aurinkovoimalat valmistuivat vuoden 2025 aikana. ***Alueidenkäyttölakiin ja sen sisältöön tehty linjaus, jonka mukaan vähintään 50 hehtaarin aurinkovoimalat edellyttävät aina kaavoitusta, on kohtuuttoman matala ja ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa luvituksen sujuvoittamisesta***. Kaavaraja kaventaa radikaalisi kuntien harkintavaltaa, lisää hallinnollista kuormaa kaavoitusresursseista kärsivissä kunnissa ja pidentää hankkeiden läpimenoa ilman selkeää lisäarvoa ympäristö- tai sidosvaikutusten arvioinnille.

  Nykyinen sääntely ja hallinto-oikeuskäytäntö sekä viranomaisten tulkinnat ovat osoittaneet, että 80–200 hehtaarin aurinkovoimahankkeita on voinut viedä eteenpäin suunnittelutarveratkaisulla tai uuden rakentamislain myötä (sijoittamis- ja) rakentamisluvalla. ***Pelkän aurinkovoimahankkeen koon ei tulisi johtaa kaavaprosessiin, vaan yhteensovittamisen tarpeet tulisi aina arvioida tapauskohtaisesti mm. kunkin hankkeen sijainnin, rakentamisratkaisujen ja muiden ominaispiirteiden perusteella.*** *Kuten jo nyt tehdään*. Kategorinen 50 hehtaarin kaavaraja myös nostaa hankekustannuksia ja **vaikeuttaa kohdentamista nimenomaan niille alueille, joita hallitusohjelma haluaa hyödyntää – joutomaille** ja käytöstä poistuneille turvetuotantoalueille. Kaavaraja myös heikentää mahdollisuuksia vahvistaa sähköjärjestelmän tasapainoa ja joustavuutta sekä jättää hyödyntämättä aurinkovoiman päästövähennys- ja aluetaloudelliset hyödyt. ***Esitämme valiokunnalle, että yleistä 50 hehtaarin kaavavelvoitetta harkitaan uudelleen.*** Valtion ohjauksen tulee tukea kuntia selkeillä, valtakunnallisesti yhtenäisillä soveltamisohjeilla sekä kannustaa hankkeiden sijoittumista vähäarvoisille maille. Siten varmistetaan nopeampi investointitahti, paikallisen itsehallinnon kunnioittaminen sekä kustannustehokas ja kestävä energiasiirtymä.

- **Tuulivoima itäisessä Suomessa:** Ratkaisua puolustusvoimien toimintojen ja tuulivoiman yhteensovittamiseksi etenkin Itä-Suomessa on etsitty pitkään, yli 15 vuotta. Suomen uusiutuvat tiedostaa, että ratkaisun löytämisessä ja rahoittamisessa on haasteita. ***Energia- ja ilmastostrategian kirjaukset eivät kuitenkaan ole aiheessa kunnianhimoisia, eivätkä sellaisenaan ratkaise itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen ongelmaa***. Ajankohtaisesti on koko sähköjärjestelmän tasapainon ja toimivuuden kannalta olennaista löytää keinot koko Suomen hyödyntämiseen tuulivoimarakentamisessa.

Suomen uusiutuvat pitää tärkeänä, että työtä puolustusvoimien toimintojen ja tuulivoiman yhteensovittamiseksi jatketaan. Tuulivoimatuotannolle parhaiten soveltuvat suuralueet ovat löydettävissä, ja niille tulisi käynnistää laaja yhteistyöhanke aluevalvonnan uudistamiseksi, mikä tähtää näiden alueiden hyödyntämiseen tuulivoimarakentamisessa. Samalla hankkeelle tulee etsiä riittävä rahoitus EU:n, valtion ja tuulivoima-alan yhteistyönä, sillä se vauhdittaisi myös muita Suomeen suunniteltuja investointeja, ja avaisi polun tulevien vuosien talouskasvulle sekä itäisen Suomen kuntien tulopohjan vahvistumiselle.

- **Merituulivoima:** Suomen uusiutuvat pitää pääasiassa hyvinä energia- ja ilmastostrategian merituulivoimaa koskevia toimenpide-ehdotuksia. ***Kiinteistöveron kohtuullistaminen*** maatuulivoiman kanssa samalle tasolle tuotantoon suhteutettuna on äärimmäisen tärkeää merituulivoiman taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi. Toiminnanharjoittajilla tulee olla myös selvillä talousvyöhykkeen merituulivoimaan liittyvät veroseuraamukset jo ennen talousvyöhykkeen ensimmäisten kilpailutusten käynnistymistä ja siksi ***kiinteistöveron taso talousvyöhykkeellä pitää ratkaista mahdollisimman pian***. Pidämme tärkeänä tutkimustiedon kartuttamista ja perusteltuna laajentaa VELMU-inventointiohjelma myös syvemmille vesialueille. Kannatamme tehoperusteisten tavoitteiden määrittämistä merituulivoimalle. ***Suomen uusiutuvat näkee, että myös hieman kunnianhimoisemmat tavoitteet olisivat mahdolliset, 16 GW vuoteen 2040 mennessä ja 24 GW vuoteen 2050 mennessä.*** Hallitusohjelmassa oli lisäksi päätös luoda Suomelle kilpailuetu suhteessa Itämeren maihin. Pidämme tärkeänä, että Suomessa selvitetään – mahdollisesti jo tällä hallituskaudella – minkälaisia riskinjakomekanismeja voitaisiin hyödyntää myös Suomessa merituulivoiman taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi.

- **Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.4):** Suomen uusiutuvat ry pitää tärkeänä, että Suomi työskentelee määrätietoisesti laajamittaisen vedyn hyödyntämisen käynnistämiseksi ja vetyinfran rakentamiseksi Suomessa. Erityisesti kiitämme strategiassa esiin nostettua tavoitetta ylläpitää vahvistaa Suomen aseman houkuttelevana vetyhankkeiden sijoituspaikkana.

  Sähköpolttoaineiden tuotanto edellyttää kotimaisen biogeenisen hiilidioksidin hyödyntämisen selkeää ja investointeja tukevaa sääntelykehystä. Strategian tulisi tunnistaa, että biogeeninen CO_2 on Suomen keskeinen kilpailuetu vetytaloudessa, ja linjata konkreettiset toimet sen saatavuuden, talteenoton skaalautumisen sekä investointivarmuuden varmistamiseksi.

- **Energiaturvallisuus (strategian luku 2.6):** Suomen uusiutuvat pitää **hyvänä strategian luonnoksen sähkön toimitus- ja huoltovarmuusluvussa tunnistettua tuuli- ja aurinkovoiman hajauttamisen huoltovarmuuteen liittyvää hyötyä**. Esimerkiksi Venäjän Ukrainaan kohdistamassa hyökkäyssodassa tuulivoimalat ovat kärsineet huomattavan vähän vahinkoja. Sodan aikana on myös rakennettu merkittävät määrät lisää uutta tuulivoimaa Ukrainaan. Huoltovarmuuden kannalta olisi tärkeää mahdollistaa tuulivoimarakentaminen myös itäiseen Suomeen. Lisäksi ***pidämme tärkeänä, että strategian mukaisesti sähköjärjestelmän joustoja edistetään ensisijaisesti markkinoiden kautta***. On äärimmäisen

tärkeää, että sähkömarkkinaan ei aiheuteta häiriötä, eikä markkinaehtoisten investointien tekoa vaaranneta.

- Haluaisimme kiinnittää valiokunnan huomion siihen, ***että strategian tulisi tunnistaa myös energian yhteys ruokaturvaan, jossa kipeästi kaivataan vihreää ammoniakkia ja siitä tehtyjä jalosteita mm. lannoitteiden valmistukseen***. Kyse on nimenomaan strategioiden tasolla olevasta aiheesta, jolla estetään Venäjän mahdollisuudet käyttää ammoniakin tuonnin rajoittamista aseena eurooppalaisia vastaan samalla tavalla kuin energiaa on viime vuosina käytetty. Vihreällä vedyllä tuotetun ammoniakin valmistamiseksi Suomeen suunniteltujen ammoniakkilaitosten sähkön tarve on luokkaa 2–10 TWh vuodessa.

- Suomen uusiutuvat ry pitää luvun 2.8.1. linjauksia hyvinä ja kannatettavina. Fingridin investointikyvyn nosto ja investointiohjelman toteuttamisen kiirehtiminen ovat kannatettavia.

- Luvun 2.8.2 linjaukseen fossiilittomasta jouston tukimekanismista ja mahdollisesta laajemmasta kapasiteettimekanismista ***Suomen uusiutuvat korostaa kattavaa, laajaa vaikutusten arviointia ja markkinaehtoisten investointien toteutumisesta huolehtimista***, kuten olemme tuoneet esiin lausuntomme lukua 2.6. koskevissa kommenteissa.

Strategian vaikutusten arviointi osoittaa, miten Suomen energiasektori on ollut edelläkävijänä päästöjen vähentämisessä ja kuinka moni muu sektori nojaa puhdistuneeseen energiasektoriin pyrkiessään eroon fossiilisista polttoaineista. Tällä hetkellä avainkysymys on, kuinka teollisuus, liikenne ja lämmitys saadaan muutettua päästöttömiksi. Tämä kehitys ei tule tapahtumaan ilman merkittävää maatuulivoiman lisärakentamista. Myös teollisen kokoluokan aurinkovoimalla ja merituulivoimalla tulee olemaan kasvava merkityksensä muutoksessa 2030-luvulle mentäessä. Vaikutusten arvioinnissa on jäänyt huomioimatta, mikä merkitys alueidenkäyttölaissa esitetyllä tuulivoiman kiinteällä etäisyydellä ja aurinkovoiman 50 hehtaarin kaavarajalla tulee olemaan Suomen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen.

Samoin strategialuonnoksessa ennustetaan sähkönkulutuksen kasvavan ennustetulla tavalla, vaikka tavoitteet vetytalouden käynnistämisestä sekä teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen merkittävästä sähköistämisestä pohjautuvat riittävälle, edullisella ja puhtaalle energian tuotannolle, jonka lisäys nyt on uhattuna.

Kunnioittaen,

Matias Ollila, edunvalvontajohtaja, Suomen uusiutuvat ry
puh. 040 124 7411, matias.ollila@suomenuusiutuvat.fi